

تورک یوردی

تورک ادبیاتلری مرکز هبئتی طرفندره نشر اولنور .

[اون آلتینچی سنه]

جلد ۶

ایلول ۱۹۲۷

نومرو ۳۳

قائیداتلار ادبی مصاحبہ

آلمانیا دین و فلسفه تاریخچه دائرہ

۲

(لوتھر) دن (قانت) ده قدر

بوندن اولکی مقاله مزده مارتن لوتھرک آلمانیا دین و فلسفه تاریخچه دائرہ بونک دین اختلافلندن بحث ایتشدک . شمدی ده بوندن ایلری کلن ، اوت ، پروتستانلغک صوک نتیجه سی اولمقدن باشقه بر شی اولمیان فلسفه اختلافلندن بحث ایدہ جکز . فقط بو اختلافک نه مانوئل قانت واسطه سیله انفلاقی حکایه ایتزدن اول ، دیگر مملکتلرده وقوعه کلن فلسفه جریانلری ، اسپینوزانک اهمیتنی ، لایبنچ فلسفه نک مقدراتنی ، بو فلسفه ایلہ دین آراسنده کی متقابل مناسبتلری ، دلاک و تماسلری ، تعارضلری ... الخ ذکر ایدہ جکز . دائما فقط ، فلسفه نک ، اجتماعی بر اهمیت عطف ایتدی کمز مسئله لرینی کوزاو کنده طوتاجفز که ، بونلرک حلنده اودینلہ رقابت ایدر .

ایشته بو، آلهلک کنه وماهیتی مسئله سیدر. مؤمنلر خشوع ایچنده: دآله
بتون حکمتک باشلانغیچ وصوکیدر!، دیرلر، فیلسوفده علمک بتون ضروریه
بو زاهد سوزی تصدیقه مجبوردر.

داها یکی فلسفهک باباسی، بر معتساد او کره تیلدیکی وجهله، باقو دکل، بلکه
رهنه ده قارتدر. شیمدی آلمان فلسفه سنک نه درجهیه قدر بوندن اشتقاق ایتدیکی
غایت صریخ اوله رق کوستره جکز.

رهنه ده قارت بر فرانسزدردر و بوراده ده اینسیاتیو شرفی بیوک فرانسه به راجعدر.
فقط بیوک فرانسه، فرانسزلرک اوهای وهولی، ولوله لی، حرکتلی، که وهزه
مملکتی هیچ ده فلسفه به الیریشلی بر طوپراق دکلدی، و او بلکه ده هیچ بر زمان
بوراده نشوونما بولیه جقدر؛ بونی ده قارت ده حس ایتمش اوله جق که، هولاندا به،
فلمنک لیرک اوسا کن وسا کت مملکتنه کیتمش وفلسفی اثرلری اورداده یازمشدر.
او آنجق اورداده، عقلی عنعنه وی شکا جیلکدن آزاده طوتا بیلیر، و محض فکرلردن
بنون بر فلسفه قورا بیلردی، اوله فکرلرکه، نه ایمانلردن نه ده تجربه لردن استعاره
ایدلشدردر، و او تاریخدنبری هر بر حقیقی فیلسوفدن طلب ایدلمکده در. او آنجق
اورداده، تفکرک اک درین اوچوروملرینه داله بیلیر، و بونی شعورک صوکی بیلرند
یا قالا به بیلردی و بو فکرلر دلالتیه، شعوری، مشهور جهان اولان شو جمله ده
مشاهده ایده بیلردی: cogito, ergo sum. [*]

فقط ده قارت بلکه ده فلمنکدن باشقه هیچ بر یرده، ماضینک بتون عنعنه لر به
اک آجیق بر محاربه به کیریشن بر فلسفه بی او کره تمکه جسارت ایده مزدی. فلسفه نک
استقلالنی تأسیس شرفی اوکا راجعدر و فلسفه آرتق دوشونمک ایچون شریعتدن
رخصت دیلنمکه مفتقر دکلدر و شیمدی بونک یاننده مستقل بر علم اوله رق موقع
آله بیلیر. مقابل بر وضعیت دیپورز، یاننده بر موقع دیپورز.

چونکه اوزمان شو قاعده جاری ایدی: فلسفه دلالتیه واصل اولدیمز
حقیقتلر، نهایت، بزه دینک ده نقل ایتدیکی عین حقیقتلردر. اسقولاستیکر بالعکس

[*] دوشونبورم، ایدی وارایم.

دینه یالکیز فلسفه نك فوقده بر موقع ، بر تفوق و بر مکه اکتفا ایتمه مشلر ، بلکه بونی ، دینك (دوغما) لرله تعارض ایدر کورنجه ، هیجلمکه منجر بر او یون ، بوش بر سوؤ مصارعہ سی تاقی اتمش لرلدی . اسقولاستیکلر هسانکی شرائط آلتنده اولورسه اولسون ، فکر لرینی افاده ایتمکدن باشقه برشی دوشونمز لردی . اونلر دیرلردی که ، بر کره بر ، بر در ، اونلر بونی دیرلر ، و اثبات ایدرلردی ؛ فقط بیق آلتدن کولومسه یه رک شونی ده علاوه ایدرلردی : بو عین زمانده بر خطا در ، چونکه قار دیناللر مجلسنك مقرر ائیله بو مدعا تعارض ایدیور ، ایمدی بر کره بر ، اوجدر ، و بو بزه آله ایله اوغلی و روح القدس نامه چوقدن تجلی ایتمش الحقیقی بر حقیقتدر ؛ اسقولاستیکلر کیزلیدن کیزلی یه کلیسه یه فارشی فلسفی بر مخالفت تشکیل ایدرلردی . فقط اونلر صورت علیه ده اک بیوک تکابو و تذلی کوسترمن مر ایلردی ، حتی بعض احوالده کلیسه ایچون مجادلرله کبریشیرلر و بعض آایلرده اونک رکابنده کیدرلردی ، اونلر بو حاللریله ، روستوراسیون دورینك بعض مراسمنده کی فرانسه مخالفت مبعونلرینه بکزه لرلردی .

اسقولاستیکلر قوم دیاسی آلتی عصر دن فضله سوردی و کیتدجه داها ذلیل اولدی . وقتا که ده قارت سقولاستیکلرکی تخریب ایتدی ، عین زمانده قرون وسطانك بیلائمش مخالفتی ده تخریب ایتدی . اسکی سوپورکلر ، عصر لرله سوپوره سوپوره کودوکلشمشدی ، اوجدرینه بک چوق چرجوب یابیشیوردی و یکی زمان یکی سوپورکلر ایتیوردی . هر اختلالدن صو کرا ، شیمدی یه قدر کی مخالفت ، کرسیندن اینمیلدر ؛ عکسی تقدیرده بیوک حماقتلر وقوعه کایر . بر چوق کورلمش بر شیدر . ده قارت فلسفه سنه فارشی آیاقلانلر قاتولیک کلیسه سندن زیاده بونک اسکی دشمنلری ، اسقولاستیکلرک همپالری ایدیلر . بابا آنجق ۱۶۶۳ ده بوفلسفه بی منع ایتدی .

ده قارت فلسفه سندن ایکی متعا کس دستور چیقمشدی : ایده آلیزم و ماته ریالیزم . فرانسه ده بو ایکی دستوره سیریتو آلیزم و سانسو آلیزم عنوانلری ویرلدی . بو اصطلاحلری مصاحبه مزده آز چوق قوللانه جغمز ایچون ، یا کلش آکلشمه لر

محل راقه مق اوزره ، براز بونلری ایضاح ایتک ایستیورز
 اك اسكى زمانلردنبری بشرى تفكرك طبیعى ، یعنی عقلی ادراكك صوك
 سبیلری ، فكرلرك تشكلى حقنده ایكى معكوس تلقی واردر . بعضیلری ادعا ایدیور-
 لركه ، بز فكرلریتمزى خارجدن ایدینیرز ، عقلمز ساده ایچی بوش برقابدر و حواسمز
 واسطه سیله یوندیغمز مشاهده لر وتلقیلر بو قابك ایچنده ایشلرلر ، تقریباً یدیكمز
 یمكلك معدمه مزده ایشله دكلى كبی . داهای بر تشبیه یاهام : بو آداملر عقلمزى
 بر *tabula rasa* عد ایدیورلركه ، صوكرادن تجربه ، معین یازى قاعده لرینه
 توفیقاً ، بونك اوزرینه ، هر کون یكى بر شى یازیور .

دیكرلری ، كه بوكا ضد و مخالف بر تلقی بسلیورلر ، شویله ادعا ایدیورلر :
 فكرلر انسانك دوغوشنده موجوددر ، عقل بشر فكرلرك ازلی مشیمه سیدر ،
 وخارجى دنیا ایله تجربه ومتوسط حاسه لر ، بزه ، ذاتاً اولدن عقلمزده موجود
 اولان شیشی ادراك ایتدیرلر ، اولر یالكز اوراده اویویان فكرلری اوایاندیرلر .
 برنجی تلقی به سه نسوا لیزم ، بعضاده نه میرزم عنوانلری ویرلشدیر ؛ ایکنجی به
 سپریتوآلیزم ، بعضاده راسیونالیزم دیمشلددر . بوندن فقط قولایلقله سوء تفهملر
 جیقاییلور ، چونكه حیاتك بتون تظاهرلرنده اهمیت پیدا ایدن ایكى اجتماعى سیسته می ده
 بو تعییرلرله افاده ایتمشلددر . اونك ایچون بز سپریتوآلیزم آدینی ، ماده یی ازمكه ،
 هیچ اولمازسه صولدرمغه اوضراشان ، وبو صورتله یالكز ویالكز کندینى مبجل
 کوسترمكه چالیشان روحك او کستاخ مدعاسنه ترك ایدیورز ؛ سه نسوا لیزم آدینی
 ایسه ، بالعکس ماده نك اعاده اعتبارینى استهداف ایدن وحاسه لره قابل مزایده اولیان
 حقلرینى استرداد ایندیره ن ، وبونى یاپارکن روحك حقی ، حقى فوقى انکار
 ایتمین او مخالفته ترك ایدیورز . بوكا مقابل ادراکاریمزك طبیعى حقنده کی فلسفى
 فكرلره ، ترجیحاً ، ایده آلیزم وماتریالیزم آدلرینى ویریورز ؛ و برنجی سیله ،
 آنادن دوغمه فكرلر ، *apriori* فکر نظریه سنى ، ایکنجی سیله ، تجربه واسطه سیله ،
 احساسلر واسطه سیله ، عقلی ادراك نظریه سنى ، یعنی *aposteriori* فكرلر نظریه سنى
 تعریف ایدیورز .

نه اهميتلى بر حالىدر كه ، ده قارت فلسفه سنك ايدى آليست جبهه سى فرانسه ده .
 هيج بروقت ديكيش طوتديرمىق ايسته مه مشدر . برچوق مشهورزانسه نيستلر بر مدت
 بو استقامتى تعقيب ايتك ايسته مشلر ، فقط در حال نصرانى سپيريتوآليزم انجريسند
 كنديلرينى قاب ايتشلر در . فرانسه ده ايدى آليزى اعتباردن دوشوردهن بلكه بو
 حالىدى . ملتر ، ازلى وظيفه لرينى اكمل ايچون نهيه محتاج اولدقلىرى غريزى
 بر طرزده سزه لر . اوزمان فرانسزلر ، آنجق اون سكرنجى عصر ك صو كنده
 انفلاق ايدن سياسى اختلاك يولى اوزرنده بولنيورلردى ، بو اختلال ايچون بر
 بالطه ايله ، ينه او قدر كسكين و صووق بر ماتهرياليست فلسفه يه لزوم واردى .
 نصرانى سپيريتوآليزم دشمن صنفلرنده او كا قارشى محاربه ايدىوردى ، بو سبيله
 سانسوآليزم اونلرك طبيعى متفقلرى ايدى وفرانسز سانسوآليستلرى بر معتاد
 ماتهرياليست اولدقلىچون ، سانسوآليزىك يالكز ماتهرياليزمدن ايلرى كله جكى
 حقتده بر سوء تفهم ميدان آلاى . خاير ، سانسوآليزم يك اعلا پائنه ئيزمك ده
 بر نتيجه سى اوله رق كندىنى كوستره بيلير ، وبوراده او ، كوزل و محتشمدر .
 بونكه برابر ، بز فرانسز ماتهرياليزمك استحقاقلىرى هيج بر وجهه رد وانكار
 ايدى جك دكلز . فرانسز ماتهرياليزمى ماضينك فالغه ، سيئاتنه قارشى اى بر بانز هيردى ،
 اميدسز بر خسته لغه اميدسز بر دوا ، قاننه ميقروب كيرمش بر ملته جيوا . فرانسز
 فيلسوفلى جون لوقى كنديلرينه استاد انتخاب ايتديلر . بو اونلرك محتاج اولدقلىرى
 منجى ايدى ، مسيح ايدى . اونك Essay of human understanding
 اونلرك انجىلى ايدى ؛ اونلر بونك اوزرينه يمين ايدىوردلردى . جون لوق ، ده قارتك
 مكتبنه دوام ايتدى ، وبر انكليزك او كرمه بيله جكى هر شينى اوندن او كرمندى :
 ميخانيك ، تجريد صنعتى ، تركيب ، انشا ، رياضيه . او يالكز بر شينى قاورياه مدي :
 آماندن دوغمه فكرلر . بو سبيله او ، ادراكلىمىزى خارجدن ، تجربه دلايليه
 آلايفمز حقتده كى دستورى تكمل ايتيوردى . او عقل بشرى بر نوع حساب
 چكجه سانه چويوردى ، بتون انسان بر انكليز ما كنه سى اولدى . بو سبيله اون
 سكرنجى عصر ك فرانسز فيلسوفلرينه وبونلرك اون دوقوزنجى عصرده كى خلقلرينه

ماتریالیست عنوانی ویریه بیلیر . L'homme machine فرانسز فلسفه سنت اک طبیعی کتابیدر و بو سرلوحه اولک بتون دنیا تلقینک صوک سوزینی افشایدیر . ماتریالیستلر اکثریا ده بیزمکده طرفدارای ایدیلر ، چونکه بر ما کنه وجود بولمق ایچون بر ما کنه مهندسنه لزوم واردیر .

ماتریالیزم فرانسهده مقدر وظیفه سی ایفا ایتدی و عین اثری انکلترده وجوده کتیرمکه کیتدی . بنتامیستلر و سائر کبی اختلافی فرقلر هبلوقه استناد ایتدیلر . بونلر جون بولی حرکته کتیره بیلیمک ایچون اک الویشلی مانیووله بی قاورامش زورلی عقللردیر . جون بول آنادن دوغمه بر ماتریالیستدر ، واونده کی عیسوی سپیروئالیزم اکثریا غننه وی بر ریادن یاخود حق یالکیز مادی بر محدودیتدن باشقه بر شی دکلدیر . اولک آئی توکل و تسلیمیت کوسترر ، چونکه روحی اوکا امداده کلز . آلمانیا ده ایسه بو باشقه تورلودر ، واکر آلمان اختلافیلری ، ماتریالیست بر فلسفه نك ، مقصدلرینه اویغون دوشه جکئی ظن ایدرلر ، آلدانیرلر . اوت ، اوراده ، بره نسبیلر ، عوامپرست ، دینی و آلمان بر فلسفه دن تحصیل ایتدیکی مدنجه ، هیچ بر عمومی اختلال ممکن دکلدیر . بو هانکی فلسفه در ؟ بونی ایلریده آجیقدن آجیغه بسط ایده جکیز .

آلمانیا اوتهدنبری ماتریالیزمه قارشى عدم تمایل اظهار ایتش و بونک ایچون بر بحق عصر ظرفنده ایده آلیزمه یاشلیجه صحنه اولمشدر . آلمانلرده ده قارتک مکتبه کیتدیلر ، واونک بیوک شا کردی غوت فرید و یلهلم لایبنیجدر . فصل لوق استادک ماتریالیست استقامتی تعقیب ایتدیه ، لایبنیج ایده آلیست استقامتی تعقیب ایتمشدر . بوراده بز اک قطعی و معین بر صورتده آنادن دوغمه فکرلر نظریه سی بولیورز . لایبنیج Nouveaux essais sur l'entendement humain یله لوقه جدال آچمشدر . لایبنیجله ، آلمانلرده فلسفی تدقیق ایچون بیوک بر رغبت وجهه انکشاف ایتدی . او عقللری اویاندیردی ، و بونلری یکی بوللره سوق ایتدی . یازیلرینی جانلاندیران اوباطنی حلیمی ، یوقسه دیندارانه معنای ، هر نه ایسه ، اک معارض عقللری بیلر ، اونلرده کی جرأته اشتلاف ایتدیردی و تاثیر خارق العاده

اولدی . بو متفكر ك جراتی بالخاصه موناډ نظریه سنده كندیخی كوسترر . بو بر
 فیلسوف قافاسندن چیقمش اك شایان دقت فرضیه لردن بریدر . بو عین زمانده
 لایبنچك ویردیكى محصوللرك اك اعلا سیدر ، چونكه اون دوقوزنجی عصر آلمان
 فلسفه سنك قبول ایتدیكى اك مهم قانونلری او بوراده اوزاقدن ادراك ایدر کییدر .
 موناډ نظریه سی بلکده یالکز شیمدی طبیعت فیلسوفلری طرفندن دها ابی اشکالده
 افاده ایدیلن بو قانونلرك بحریکسزجه فورموله ایدلمسیدی . بوراده اساساً قانون
 کلمه سی برینه ، یالکز « فورمول » دیمسیدك ؛ چونكه نوتونك : « بزم طبیعتده
 قانونلر دیدیکمز شی اساساً موجود دکلدر و طبیعتده کی بر صره تظاهرلری ایضاح
 ایچون قوه مدرکه مزه یاریم ایدن شیلر یالکز فورموللردر » دیمسی حقلیدر .
 لایبنچك اثرلری آراسنده « ته اودیسه » آلمانیاډه اك زیاده موضوع مناقشه اولاندز .
 بو کتاب لایبنچك دینی فکربنی افاده ایدن دیگر بعض یازیلری کی ، مؤلفنه
 بعض فنا افترالر ، آجی مؤاخذه لر جلب ایتشدر . دشمنلری اونى راحتى سوهن
 ضعیف قافالیلقه اتهام ایتدیلر ، اونى مدافعه ایدن دوستلری ایسه اونى قورناز
 بر مرآتى یابدیلر . لایبنچك سجه سی آلمانیاډه اوزون مدت بر مناقشه موضوعی
 اوله رق قالدی . اك مسامحه کارلر اونى ایکی معنالی اولمق مؤاخذه سندن قورتارامدیلر .
 اك جوغی ده ، حر دوشونلرله تنویر ایدیخیلر اونى تحجیل ایتدیلر . بونلر اوج
 وحدتی ، یعنی تثنی ، ازلی جهنم جزالری ، وحق عیسانك آلهامنی مدافعه ایدن بر فیلسوفی
 فصل عفو ایده بیلرلردی ! مسامحه لری او درجه یه قدر اوزایه مزیدی . فقط لایبنچ
 نه بر آحق ، نه ده بر رذیلدی ، و آهنگلی شاهقه سندن بتون عیسوی مدافعه ایده .
 بیلوردی . بتون عیسوی دیپورز ، چونكه او اونى یاریم عیسویته قارشى مدافعه
 ایدیوردی . او اورتودوقسلرك مسلک کیلکنى ، دشمنلرینك یاریملغه قارشى میدان
 قویوردی . او هیچ بر وقت بوندن فضیله سنى مراد ایتمه مشدره او صوکر
 افلاطونله آرسطو آراسنده بر آهنگ بولمغه ده چالیشمشدر . آلمانیاډه بو مسئله ايله
 صوکرالری ده چوق اوعراشیلدی . عجبا بو حل ایدلیمى ؟
 خایر ، کرچك خایر ! چونكه مسئله شیده آلیزم ايله ماته ریالیزم آراسنده کی

محاربه نك ياتيشديرلمسندن باشقه بر شي دكلدر . افلاطون تماماً ئيده آليستدر واو يالكلز فطرى ، ياخود داها دوزخريسي ، آفادن دوزمه فكرلى طائير : انسان فكرلى برلكده دنيايه كتيرر وشهورنده بونلر اويانجه ، اسكى موجوديتك خاطرله نرني تكرار يكيدين خاطرليورمش كې اولور . ايسته افلاطونده كورديكمز مهملك وميستيكلك بوندن ايلرى كله در ، او بر تخطر عمليه-ي ياپار ، وخاطره لرى ، قسم قسم ، يا آزواضح اولور وياخود چوق ؛ آرسطوده بالهكس هر شي براقدر ، هر شي صريحدر ، هر شي اميندر ؛ چونكه اونك بيلكيلرى ، ادراكلى ، اونده ، قبل الدينوى مناسبترله برابر تجلى ايتمز ، بلكه او هر شئي تجربه لردن چيقارروهر شئي قطعى ومعين برصورتده تصنيف ايتمى بيلير . بوسيله اوتون تجربيلر ايچون برانموزج اوله رق قالير ، بونلر ، يعنى تجربيلر آلايه شكر ايدرلر كه ، اونى اسكندره خوجه يامش ، او كا ، اونك فتحلى سايه سنده عالمى ترقى ايتديرمك ايچون برچوق فرصتلى بخش ايتمش ، ومظفرشا كردى ، او كا ، زوتولوزيك مقصدلر ايچون بيكلرجه هنر ويرمشدر . بو پاره يى اسكى مدرس منصفانه قوللاشمش وبرچوق قوشلرله ، حيوانلر طوبلايه رق ، بو مبحثده اك مهم مشاهده لر يامشدر ؛ فقط كنديسك باني باشنده وكوزلرينك او كنده طوران ، كندى تربيه سيله يتيشه ن واو زمانكى بتون دنيا مه نازه ريسنه نسبتله بك جوق شايدان دقت اولان اصل بيوك بهيمه يى مع التأسف اهان ايتمش وتدقيق ايتمه دن براقشدر . فى الحقيقه ، حياتى وافعالى حالا دائماً بر خارقه وبر معما اوله رق حيرتله كورديكمز او دليقسانلى قرالاك طبيعى حقنده بى تماماً علمسز وخبرسز براقشدر . اسكندر كيمنى ؟ نه ايتيوردي ؟ او بر جيلبنى ايدى ، يوقسه بر آلهمى ؟ حالا بوكون بيله بونى بيلميورز . حالبوكه آرسطو بزه ، بابل كديلرينه ، هند ياپاغانلرينه ويونان هانله لرينه دائر او نسبتده انى معلومات ويرمشدر .

افلاطون و آرسطو ! بونلر يالكلز ايكي سيستم دكلدرلر ، عين زمانده ، تخطر ايديله مه ين زمانلردنبرى ، هر تورلو قيافت وقوستوملرده ، آز جوق دشمن اوله رق بربرينك قارشيسنه ديكيلمش ايكي مختلف انسان طبيعتك تيليريدر . بتون

قرون وسطا امتدادنجه واوندن صوگراكلن عصرلرده، عين مجدله دوام ابده كلشن و بو محاربه خريستيان كليسه سي تاريخنك الاصلی محتواسنی تشكيل ايتمشدر. مناقشه لر دائما هپ افلاطونله آرسطو اطرافنده دونمشدر، ولو كه باشقه باشقه اسملر آلتنده اولسه بيله. متهيج، ميستيك، افلاطوني طبيعتلر، ذهنلرينك اوچروملرندن عيسوي فكرلری و بونلره اويغون سه نبوللری اظهار ايدرلر. عملي، تنظيمجي، آرسطو واري طبيعتلر بو فكرلردن و بو سه نبوللردن محكم بر سيستم، بر دوغما، و بر مذهب بنا ايدیورلر. كليسه نهايت هر ايكي طبيعتی ده احتوا ايدیوركه، بر طاقی اكثر يا پاپاسلقده و ديكر بر طاقی كشيلىكده تحصن ايدیور، فقط هيچ طور وب ديكلنمكسزین بر بيله مبارزه ايدوب طور یور. عين محاربه پروتستان كليسه سنده ده كنديني كوستر كه، بوده پيه تيسترله اورنودوقسلر آراسنده كي نفاق و نازعه در. بونلر قاتوليك ميستيك ريله دوغما جيلرينه بگزه لرلر. پروتستان پيه تيستری قانتازيه سز ميستيكلردر و پروتستان اورنودوقسلری عقلسز دوغما جيلردر.

بو هر ايكي پروتستان فرقه سی لايينيچك زماننده بر بيله آمانسز بر محاربه يه كيريشمش بوليورزو اونك فالفه سنك، صوكرالری، يو جدالده مداخله كارومتوسط بر دول ايضا اينديكنی كورييورزو عين زمانده كورييورزكه، قريستيان وولف عين فلسفه يي بنمشمش، اونى زمانك احتياج جيلرينه اويديرمش، واصل مهمی، اوفلسفه يي آلمان لساننده افاده ايتمشدر. فقط بزبوراده، لايينيچك بو شا كردندن و بونك امكلىرينك ياپديني تاثيرلردن وداها صوكرالری لوتهر جيلكك اوضرا دینی عاقتلردن بحث ايتمه دن اول لوق، و لايينيچله برابر وعين زمانده ده قارتك مكته نه كيدن واوزون مدت يالكز كين واستهزايه هدف اولان، نهايت فقط منفرد ويكتا عقل حكمرانلقنه يو كسلن لاهوتی آدامدن بحث ايتمك ايسترز:

به نه ديت اسپينوزا!

بيوك بر دها ديكر بيوك بر دها واسطه سيله تشكلى ايدیور، هم تمثیلدن زياده دلك و تماس طريقيله. بر پرلانطه ديكر پرلانطه يي تراش ايدیور، جلاليور. بويله لكه ده قارت فلسفه سی اسپينوزا فلسفه سی وجوده كتيرمه مش، بلكه اونك

انکشافه دلالت و یار دیم ایتمشدر. بوسیله بز، اوکجه، شا کرده، استادک اصولی بولیورز؛ بو بیوک بر قازانجدر. صوکر ا بز اسپینوزاده، ده قارتده اولدینی کبی، ریاضیه دن استعاره ایدلمش دلیل کوسترمه طریزینی بولیورز. بو بیوک بر سقطلقدر. ریاضی شکل اسپینوزابه ککیره بر ظواهر ویریور. فقط بو باده ملک ککیره قابوخی کیدر، ایچ میوه او نسبتده لندیدر. بز اسپینوزایی او قودیغمز زمان، بیوک طبیعتک اک جائلی سکونی قارشیمشده بولنیورمشز کبی بر دویغویه طوتولیورز. افلاک باش قالدیرمش فکرلردن بر اورمان که، صارصیلماز آغاج کووده لری ازلی ارضک قمرینه کوک صالمش اولدینی حالده، میوه دار ذروه لر متموج بر حرکت حالده کوزلریتمزی آلیور. اسپینوزانک یازیلرنده او یله بر نفحه وارکه، تعریف و ایضاحی قابل دکل. بر نفجه که، بز استقبالك هوالرندده تهزیراید. عبرانی پیغمبرک روحی بلکه بو خفیدده جانلانیمشدر. بوکا علاوه بزاونده او یله بر جدیلک، او یله بر شعورلی ضرور و او یله بر فکر بیوکلمکی کوریرز که، عین صورتله بونکده اوند ارئی بر ملکه اولدیغنه اینانا جفمز کایر؛ چونکه اسپینوزا اوزمان اک قاتولیک قرال لر طرفدن اسپانیا طو بر اقلری خارجه آتیلان او مجاهد عائله لره منسوبدی. بوکا ضمیمه اوله رق بزاونده، کرک حیاتنده و کرک یازیلرنده قابل انکار اولیان فلمنکلی صبری کوریرز.

مشاهده ایدلمش بر حقیقتمدر که، اسپینوزانک سیر حیاتی هر تورلو مؤاخذه دن منز وبری ابدی والاهی بیکی عیسانک حیاتی کبی تمیز و شائبه سزدی، بونک کبی اوده نظریه سی ایچون اضطراب چکدی، بونک کبی اوده آلتده دیکنلی تاجی طاشیدی. بیوک بر عقل نروده که فکرلرینی افاده ایدر، غوافاتا حاضر در. عزیز قاره، اگر برکون آمستردامه کیده جک اولورسه ک، اجرتلی اوشاقلره سوبله ده سکا اوراده کی اسپانیول سیناغوغنی کوسترسونلر. بو بر کوزل بنشاده و جاییسی درت جسم ستونه استناد ایدر، اورتاسنده محراب واردر که، بورادن برکون، موسائی قانونلرک منکری هیدالغودون به نه دقت دوسپینوزابه آفروز لغتی اعلان ایدلمشدر. بونی یابدقلری زمان بر کچی بوینوزینه اوفله دبیلر. بونک آدی شوقارد و بو بوینوز مدهشدر.

اسپينوزاي آفروز ايتدكلى زمان بو بوينوزى اوفله ديلر ، اونی طنطنه ايله اسرائيلك جماعتدن قووديلر واونى، بوندن بويله يهودى آدينى طاشيمغه غيرلايق اعلان ايتديلر . حالبوكه اونك خرسيتيان دشمنلى بو آدى اوکا براقه جق قدر طالعجاب چيقديلر . يهوديلر فقط ، ده نيزمك بو اسويچرملی محافظلىرى، آمانسز ومرتسز اولديلر و بوكون حالا ، آمستردامده كى اسپانيول حاوراسنك اوكنده ، اسپينوزانك وجودينه ، يهوديلرك اوزون خنچرلرینی صاپالادقلرى یرى زائرله كوسترلر .

اسپينوزانك بويله شخصى طالعزلكرينه آريجه نظر دقتى جلب ايتمكدن كنديمىزى آله مدق . اونی يالكز مكتب دكل ، عين زمان ده حيات ده تربيه ايتمشدر . يالكز السيات اونك ايچون بر علم دكلدى ، بولتيقه ده اونك ايچون اويله اولدى . او بونى ده حياتده طانيخى اوكره ندى . معشوقه سنك باباسى فلمنكده آصديلر . بونك اوراده نه بيتمز توكنمز استحضارات و مراسمه ياپيلديغنى تصور ايده مرسكز . مضمون عين زمانده جان صيقينتيسندن اولور ، سیرجى ايسه اوزون اوزادى به دوشونمكه و مراقبه به بوش وقت بولور . اميزكه ، به نه ديقق اسپينوزا ، اختيار وان نه نده نك اعدامى اوزرينه چوق فكر بورمش ، چوق دوشونمشدر و او دينى نصل اونلرك خنچرلرندن اوكرنديسه ، بولتيقه يى ده اونلرك ايلرندن اوكره نمشدر .

Tractatus politicus آدى اثرى بزه بونك خبرينى ويريور .

بز بوراده يالكز ، فيلسوفلرك ، آز چوق بربريله نصل اقربا اولدقلرينى ، بونك طرز و صورتى ، اقربالغك درجه سنى وارنى تعاقبنى كوسترمك ايتيورز . اسپينوزانك ، رهنه ده قارتك اوچنچى اوغلنك بوفلسفه سى ، اونك باش اثرى اولان (نيتيك) ده كوسترلديكى اوزره ، بر برادرى لايپنيچك ئيده آلزمندن نه قدر چوق اوزاقسه ، ديكر برادرى لوقك ماته رايالزمندن ده اويله جه اوزا قدر . اسپينوزا ادراكلر يمزك صوك سبيلرى مسئله سيله تحليلى بر طرزده كندينى تعذيب ايتمز . او بزه بيوك سن نه زينى ، الوهيت حقه نده كى تعريفنى ويرر .

نه نه ديقق اسپينوزا شونى اوكره تير : يالكز بر جومر واردر . بو آله هدر .

بو بر جوهر نهایتسزدر ، مطلقدر . بتون نهایتی اولان جوهرلر اوندن تشعب ایدرلر ، اونده داخلدرلر ، اونك ایچنه دالارلر ، اونك آلتنه دالارلر ، اونلرك یالکز نسبی (اضافی) ، یکجی ، طاری موجدیتلری واردر . مطلق جوهر بزه صوکز تفکر شکنده تجلی ایتدیکی کبی ، صوکز فسحت شکنده ده تجلی ایدر . هر ایکسی ده ، صوکز تفکرده ، صوکز فسحتده مطلق جوهرک ایکی صفتیدرلر . بز یالکز بو ایکی صفی طایرز ؛ آله ، مطلق جوهر فقط ، بلکه ، بزم بیلمدیکمز داها فضله صفتلر مالکدر .

یالکز ادراکزك و غرض بو نظریه ده دینسزك ، لقبی ویره بیلردی . الوهیتی اسپینوزا قدر علوی هیچ بر کیسه افاده ایتمه مشدر . اوکا ، آلهی انکار ایدیور دییه جك یرده ، انسانی انکار ایدیور دییه بیلردی . بتون صوکل شیلر ، اونجه ، صوکز جوهرک آنجق بر جزویدر . modi . بتون صوکل شیلری آله احتوا ایدر ، بشری عقل آنجق صوکز تفکرک بر ایشیق شعاعیدر ، بشری بدن آنجق صوکز فسحتک بر آتومیدر ؛ آله ، هر ایکسنك ده ، روحلرک ده ، بدنلرک ده صوکز علیتیدر ، natura naturans

آلهک بزه معلوم اولمیان داها بر جوق وصفلری بولمق ممکن اولدینی حالده ، بز یالکز ، بزم طایه بیلمدیکمز ایکی صفتدن بحث ایتمشدک . ایسته وجود الهی بی تعریف ایدرکن ، بز ، معلومز اولان یالکز بو ایکی صفی ذکر ایتدک . چونکه بزم صفات الهیه دیدیمز بتون شیلر ، آنجق تقلیلرمنك مختلف بر شکیدر و بو مختلف شکلر مطلق جوهرده عینیت اظهار ایدرلر . فکر نهایت کوزه کورونمز فسحتدن و فسحت کوزه کورونور فکردن باشقه بر شی دکلدر . بز بوراده ، ماهیتی اعتباریه ، اسپینوزانك نظریه سندن هیچده تخالف ایتمه بن آلمان عینلک فلسفه سنك جهله اساسیه سنه انتقال ایتمش اولیورز . بوکا مقابل موسیو شه للیغ ایستدیکی قدر ادما ایتمینک ، کندی فلسفه سی ، ایده آل وره آل لیه ، اسپینوزا مسلکندن فرقلیدر و بو فرق ، طبق ایشله نمش یونان هیکلرینك دیک مصری اصلرندن فرقی اولشی کبی بارز بدرجه ده در ؛ فقط بک اعلا ادما اوله بیلرک ،

شه‌لينيغ ، ايلك دورمه‌سندمه - كه حالا برفيلسوفدي - اسپينوزادن ذره‌جه آيريلامشدر .
 اويالكنز باشقه بر يولدن عين فلسفه‌يه واصل اولدى و ايلريده ، قانتك يكي بر طريقه
 آياق باصديقنى ، فيخته‌نك اونى تعقيب ايتديكنى حكايه ايتديكمز زمان ، ايضاح
 ايده‌جكز كه ، شه‌لينيغ ، طبيعت فلسفه‌سنگ اورمان قارا كلغنده آواره دولاشه‌رق ،
 تكرار فيخته‌نك آياق ايزلرنده ايلريله‌مش ونهايت ، اسپينوزانك بيوك هيكليله يوز
 يوزه كلشدر .

داها يكي اولان طبيعت فلسفه‌سنگ يكانه استحقاقى روح ايله ماده آراسنده
 حكمران اولان ازلى موازيليكي كسكين بر صورتده كوسترملك اولمشدر . روح ايله
 ماده ديوروز وبو اصطلاحلى اسپينوزانك فكر و فسحت تسميه ايتديكي معناده
 قوللائيوروز . بو بدرجه‌يه قدر طبيعت فيلسوفلرينك روح و طبيعت ، يا خود ايده‌آل
 وره‌آل تسميه ايتدكلى شيله‌ده عين معنايه كلير .

بوندن صوكرا ، سيستمدين زياده ، اسپينوزانك طرز تفليسىنى پانته‌ئيزم آديله
 كوستره‌جكز . ده‌ئيزمده اولدينى كې ، پانته‌ئيزمده دىخى آله‌ك وحدتى قبول
 اولمشدر . فقط پانته‌ئيستلىك آله‌ي بالذات دنيانك ايچنده‌در ، فقط وقتيله عزيز
 اوغوستينك تشبيه ايتديكى كې ، آله بيوك بر دكنز ، دنيا ، اونك اورناسنده
 طوران و آله‌ي نه‌من بيوك برسونكر دكلدر ؛ خاير ، دنيا آله‌ي نه‌من و آله‌ك
 كه‌سى اولمش دكل ، بلكه آله‌له ايدانتيكدر ، آله‌ك عيئيدر . اسپينوزانك بر جوه‌ر
 ديديكى و آلمان فيلسوفلرينك مطلق ديدكلى « آله ، عالمده نه وارسه ، اونك
 هپسيدر ، او ماده اولدينى كې روح درده ؛ هر ايكي‌سى ده سياناً الهيدر و كي‌مكه
 مقدس ماده‌ي تحقير ايدر ، مقدس روحه معصيت ايشله‌ين كي‌مسه قدر كناهكار
 اولور .

پانته‌ئيستلىك آله‌ي ده‌ئيستلىك آله‌ندن شو صورتله تخالف ايدر كه ، اونه‌كى
 دنيانك كنديسندمه‌در ، بريكي ايسه ، دنيانك تماماً خارجنده ، يا خود دنيانك فوقنده‌در .
 ده‌ئيستلىك آله‌ي ، دنيايى ، كندندين افراز ايدلمش بر مؤسسه كې بالادن اداره
 ايدر . بو اداره‌نك طرزينه كلنجه ، ده‌ئيستلىك آله‌رنده تفاوتلر كوسترلر . عبرايلر

آلهی کورله بن، کوکره بن بر مستبد اوله رق دوشونورلر، خرسه یانلر اونی مشفق
بر بابا کبی کوردرلر؛ روسونک شا کردلری، بتون جنوره مکتبی، آلهی، تقریباً،
بابا لرینک مشهور جنوره ساعته لرینی اعمال ایتدیکی کبی، دنیای یابان حکیم بر
صنعتکار عدا ایدرلر و صنعتدن آکلا دق لری اینچون، آری حیرانلقه، اوسته بی ده
ستایشله یاد ایدر.

دنیا خارجنده و دنیا فوقنده بر آله قبول ایدن ده نیم عننده یالکز عقل
یا خود روح مقدسدر، او بونی عین زمانده الهی بر نفس تلقی ایدر، بر نفس که،
خالق عالم، انسانک بدنه، اللربله جاموردن یوغوردینی اثره اوفله مشدر. بونک
اینچون یهودیلر بدنه ادنا برشی نظریه باقمشدر، اونی یالکز مقدس نفحه نک،
روحک زوالی بر ظرفی کبی کوردمشار و بتون تقید لرینی، بتون عقیده لرینی یالکز
اوکا تخصیص ایتمشدرده بر سببله موسویله اصلاً روحک خلق اولمشدرده: عقیف،
قناعتکار، جدی، مجرد، غنود، مجاهد لکه قابیلی... اوبله که یوقومک اک علوی
چیچکی عیسا اولمشدر. بر، که نک، اک صحیح معناسیله تشخص ایتش روحدر،
وسیماسی هاله بن او کوزل افسانه نه قدر درین معنایدرکه، وجودیته آل ده که مش،
لکه سز بر باکره اونی یالکز روحی بر قبول ابله دنیایه کتیر مشدر.

فقط موسویله بریله چه بدنه ادنا بر قیمت عطف ایدرکن، خرسه یانلر بو طریقه ده
داها ایلری به کیتمشدر و بدنی مردود برشی، فنا برشی و حتی بالذات فنا لق اوله رق
تلقی ایتمشدرده. ایسته بونک اینچوندرکه، عیسانک دوغدیقندن بر قاج یوز ییل
صوگرا، بشرینی مؤبدلرله ائلا ایدرک واک صوگرا کی نسللری اک قورقونج
نمجه لره دوشوره جک بر دینک میدان کادیکی کورپیورز. اوت، بو، بیوک،
مقدس و صوگسز رحمتله دولو بر دیندر، بر دین که، بو ارضک اوزرنده مطلق
حکمرانلقی فتح ایتک ایسته مشدر. فقط بو دین بو ارض اینچون جوق عالی،
جوق تمیز و جوق ای ایدی، اودرجه که، بوراده اونک احتوا ایتدیکی فکر
یالکز نظریاتده اعلان ایدیله بیلمش، فقط هیچ بر زمان تطبیقه امکان حاصل
اوله ما مشدر. بو فکرک تطبیق و اجرایی تجربه سی تاریخده بر جوق نهایتسز کوزل

نجیلر میدانہ کنیرمشدر ، اویله که ، بتون عصرلرک شاعرلری داها اوزون مدت اونلرک نشیده لرینی اوقویاجقلر واونلری سویله جکلردر . بونکه برابر ، خرسنیلنلق فکرینک تطبیقی تجربہ سی پک سفیل بر موفقیتسزلکه اوغرامش و بونامسعود تجربہ انسانیتہ بر جوق قربانلر بهاسنه مال اولمشدر . بتون آوروپانک کچیردیکی اجتماعی راحتسزلق بونک الیم بر عاقبتدن باشقه بر شی دکلدرد . خرسنیلنلق ماده پی تعبیر دیگرله دنیوی پی ، سزارک وسزارله برابر اونک موسوی قابی اوغلانلرینک اللرینه بر اقمش و آنجق ، برنجینک سو پرہ ماسیسنی انکار ایتک وایکنجیلری افکار عمومیهده صولدیرمقله اکتفا وقناعت ایتشدر - فقط ، افسوس ! منفور قیلجله ، محقر باراء عاقبت ینہ حاکمیتی الدہ ایتش و روحک منلاری اونلرله اویوشمنه مجبور اولمشلردر . اوت ، حتی بو اثلافتدن متساند براتفاق میدانہ کلمشدر . یالکز روما پاپاسلری دکل ، بلکه انکلز ، روسیالی ، خلاصه ، بتون امتیازلی راهلر ملتلی تضییق ایچون سزارله وعونه سیله اتفاق ایتمشلردر . فقط بو اتفاق اسپریتو- آلیم دینی او نسبتده سرعتله اضمحلال اوچرومنه یووارلامشدر . بعض پاپاسلرک بصیرتی بونی کورمکه مساعد اولمش و بونلر ، دینی قورتارمق ایچون ، او خطرناک اتفاقدن جیقور کبی کندیلرینی کوسترمشلر ، حریتپرورلرک صفلرینه کجهرک وباشلرینه قیرمزی کپی پی کیهرک ، بتون قرالره ، یدی قان سرخوشنه اولوم و کین یمیننی ایتمشلردر . بویله جه اونلر ارضی اموالده مساواتی ایسته مشلر و روبه سپهرله مارایه عناد کفر ولعت صاوورمشلردر . - اکر دقت ایدرسه کز ، کورر سکزکه ، اونلر واقوبه نلرک لساننده آیین اوقومشلرونصل اولجه نان مقدس ایچنده کیزله دکلی زهری سزاره یدیردیلسه ، صوکراده ، اختلال زهری ایچنه صاقلادقلری نان مقدسی خلقه یدیرمکه چالیشملردر ؛ چونکه اونلر بیلیرلرکه خلق زهری سوه .

یپوده در فقط بتون بو امکلر ! انسانیت بتون نان مقدسلردن بیقممشدر ، او شیمدی یالکز بر شینه یالانیور ، اوده مغدی یمکدر ، خاص اکمکدر و کوزل آندر . انسانیت ، بتون بورغونلقلرینه رغماً قومدن فعله چیقارامدینی اوکنج ایدہ آله مرحمتله قاریشیق کولیور ، او آرتق ارککجه عملی اولمی ایستیور . انسانیت شیمدی

ارضی فائده لیلک سیستمی تجیل ایدیور، او شیمدی جدی صورتده رفاہی بر معیشت و ترتیب، معقول بر او اداره سی و اختیارلنده راحت آرایور. خایر، کرچک آرتق قیلج سزارک الہ بر اقیله ماز و طور با قانی اوغلانلرینه ویریلہ من. حکمدارلرک خدمتکارلندن امتیازی شرف آرتق قوباریمش و صنایع اسکی حجالتدن قورتاریمشدر. بوندن صوکر اکی ایلک وظیفه محتلی اولمقدیر؛ چونکہ حالا اعضامزده بیوک بر ضعف حس ایتمکده یز. قرون وسطانک مقدس و امپیرلری بزدن بک جوق حیات قانی امدیلر. صوکر اده ماده به داها بک جوق کفارت قربانلری کسمک لازمدر، تا کہ او اسکی حقارتلری عفو ایتسین. چونکہ خرسقیانلق ماده یی بسبتون احیایه مقتدر اوله مایجہ، اونی هر برده صولدیرمش، اک نجیب ذوقلری تذلیل ایتمشدر، اوله کہ حاسه لر دیایه صایمغه مجبور اولدیلر، بوندن ده یالان و کتاه جیقدی. بز قاریلریمزه یکی کوملشکر و یکی فیکرلر کیدیرملی یز و آتلا تیلش بر و بادن صوکر ا یاسیلدینی کبی، بتون دو یغولریمزی توتسوله ملی یز.

شو حالده بتون یکی مؤسسہ لریمزک ایلک مقصدی ماده نک اطادہ شرفی اولمیدر، اوکا وقار و حیثیتی تکرار ویرملی، اونک اخلاقیلکنی طانیملی، اونی دینی مقدس بیلعلی، و روح ایله اونی او یوشدیرملیدر. بروزا بر اقریشی ایله تکرار اولمیدر. اونلرک جبری آیریلشندن بیوک فنالق، دنیا نفاق جیقمشدر.

آله دنیا ایله ایدانتیکدر، او، شعور سز مقناطیسی بر کونش حیاتی سورهن نباتاتده تجلی ایدر. او، جسمانی رؤیا حیاتلرنده آز جوق او بوشوق بر موجودیت حس ایدن حیواناتده تجلی ایدر. فقط اونک اک علوی تجلیسی انسانده در.. او انسان که، کندینی شخصی اوله رق آفاق طبیعتدن فرق ایتمکی بیلیر و تظاہر طلمندہ اوکا تجلی ایدن فیکرلری او اولدن کندی ادراکنده طاشیر. انسانده، الوهیت، شعورینی بولور و بویله بر شعور انسان واسطه سیله تکرار کندینی تجلی ایتدیرر. فقط بومنفرد و انسانده و منفرد انسان واسطه سیله وقوعه کلز، بامکہ انسانلرک هیئت مجموعہ سنده و انسانلرک هیئت مجموعہ سی واسطه سیله وقوع بولور. اوله کہ، هر بر انسان آله-کائناتک بر جزؤنی تمثیل ایدر و بتون انسانلر، برابرجه، تکمیل

آله - كائناتى فكرده وشائىسكده افاده وتمثيل ايدرلر . بلكه ده هر ملت ، او
 آله - كائناتك معين بر قسمنى طائىق و اعلان ايتك ، بر صره تجايلرى ادراك
 ايتك ونتيجه يي اخلاف ملتيره نقل ايتك وظائف ازليه سيله بو دنياهه كوندولمشدره .
 اويله كه ، بو اخلاف ملتيره عينييله كنديلرينه اجدادلرندن انتقال ايدن اوازلى
 وظيفه لرى كنديلرندن صوكر ككه جك خفيم ملتيره نقل ايتدبرمكه مكلفدرلر .
 بو اعتبار ايله آله جهان تاريخك اصل قهرمانيدر وبو جهان تاريخى اونك مهادى
 دوشونجه سى ، مهادى فعلى ، مهادى سوزى ، ايشيدر وبخو دنياهه بيلير كه ، بتون
 بشريت آلهك بر مشخصيدر !

پانته ئيزمك انسانلرى لاقيديلكه كوتوردىكى ادعاسى ياكلىشدر . بالهكس اونك
 الاهيلكنك شعورى انسانده بوى اظهار ايتك هيجاننى توليد ايدر وبو سابهده
 حقيقى قهرمانللك بيوك ايشلرى بوارضى كوزللاشديرر .

فرانسىز ماتهرياليزمك بره-سپيلرينه استناد ايدن سياسى اختلاله پانته ئيستلر
 دشمن دكل ، بلكه مظاهردرلر ، قناعتلرينى دها درين منبعلردن ، دينى برسن ته زدن
 آلان مظاهرلر پانته ئيستلر مادهك رفاهى ، ملتلك مادي سعادتى آرارلر ، دكلكه
 اونلر ماتهرياليسلر كې روحى استحقاق ايدرلر ، خاير ، بونك ايچون دكل ..
 بالهكس پانته ئيست ديركه ، انسانك الاهيلكى اونك جسمانى تظاهرندهده متجلى اولور
 وسفالت ، بدن ، آلهك تمثالنى تخريب ياخود تذييل ايدهر وروح ده عين وجهله
 مضمحل اولور . سن ژوستك آفريله افاده له نن اخلاك بيوك سوزى : *Le pain est le droit du peuple*
est le droit du peuple پانته ئيستلرده شويدهدر : *Le pain est le droit divin de l'homme*
 پانته ئيستلر ملتك انسانى حقلرى ايچون دكل ، بلكه انسانك الهى
 حقلرى ايچون مجاهد ايدرلر . ايسته اونلر بونده وداها ديكر بعض شيلرده
 اختلالك اداملرندن فرقليدرلر . اونلر سان كولوت اولمق ، آزله قناعت ايدن
 بورژوالر اولمق ايسته مزلر ، پانته ئيستلر سياناً كوزل ، سياناً مقدس ، سياناً بختيار
 آلهلركده موقراسيئنى وضع ايدرلر . اونلر ساده قياقلر ، فراغتلى اعتيادلر وبهارسز
 ذوقلر دكل ، بالهكس ، نه قنارله آمبروزيا ايستلر ، ارغوانى حرمانيلر ، كرانبها

خوش قوقور ، ذوق وزینت ایستلر ، قهقهه‌لی بری دانسلی ، موسیقی وقومدیلا...
 صاقین بوکا قیزمابیک ، فضیلتلی جمهوریتچیلر اسزک سانسورجی عتابلریکزه شکیرک
 آبدالی چوقدن جواب ویرمشدر : «ظن ایدیورمیسک که ، سن فضیلتلیسک دییه ،
 آرتق بودنیاده هیچ نفیس باسته وطائلی شامبایا اولیه جقدر ؟»

آلمانلر بونی ائی قاوورادیلر . چونکه آلمانیا پانته‌ئیزمک انکشافه الکالوبریشلی
 طویر اقدر ؛ بو آلمانلرک اک‌بوپوک متفکرلرینک ، الک ائی صنعتکارلرینک دینی اولمشدر ،
 بوکا مقابل ده‌ئیزم اوراده چوقدن نظریات ساحه‌سنه دوشمشدر . بو اوراده یالکزه
 فکر سز کتله‌ده کنیدی محافظه ایده‌بیلیور . واقعا بو اعتراف اولنماز ، فقط هر کس
 بونی بیلیر ، پانته‌ئیزم آلمانیا‌ده علنی بر سر در . اوت ، آلمانلر انکشاف ایتیشلر
 وده‌ئیزمدن قورتولمشلردر . اونلر آرتق حردرلر و آرتق کوک کبی کورله‌بن تیرانلر
 ایسته‌میورلر . ده‌ئیزم اسیرلر ایچون ، جوجقلر ایچون بر دیندر .

پانته‌ئیزم آلمانیا‌نک کیزلی دینی اولمشدر وایشک بورایه منجر اوله‌جفی ، اسپینوزا
 علیه‌نه قالدان بعض آلمان محردرلری اولدن کورمشلردر . اسپینوزا‌نک بودشمنلردن
 الک اوفک‌لیسی ، بر آرتق آلمان فیلسوفلری میاننده اسمی ذکر ایدلمک صورتیه
 شرف و اعتباره مظهر اولان یاقوبی‌در . او ، فلسفه ماتپوسنه بورونه‌رک فیلسوفلرک
 آراسنه صوقولان ، بونلرک قولاق‌لرینه محبت و مربوطیتی ویزیلدایان و صوکراده
 عقلی تذلیله قالدان قاوغاجی بر سینسی ایدی . و دینله دایما وردایتدیکی فقرات شویله
 ایدی : فلسفه ، عقل و ادراک ، واهی بر جتشددر ، عقل نرهبه کونوردیکی
 کنیدی‌ده بیلمز ، اوانسانی قارا کلک بر مغالطه و تضاد لایره‌نته کونوردر ، حالبوکه
 اون یکانه امنیتله سوق و اداره ایده‌جک شی ایماندر . کوستبک ! کورمیوردی که ،
 عقل ، یوقاریده امنیتله سیر ایدرکن ، کنیدی ایشینبیله کنیدی یولنی آیدینلا تان ازلی
 کونشه بکزه‌ر . هیچ برشی کوچک یاقوبینک بیوک اسپینوزایه قارش بسله‌دیکی
 قبا صوفی و راحتقلی کینه بکزه‌مز .

مختلف فرقه‌لرک اسپینوزایه قارش حرب ایدیشلری دفته شایان بر شیدر .
 بونلر بر اوردو تشکیل ایدرلرکه ، بونک بو قلمون ترکیبک اک کتله‌جلی منظره‌لردن

بريدر . ڪوڪسرنده حاجلر واللرنده دوماني توتن بحوردانلرله ، سياه ويياض
جيه ليلر آلاينك ياننده ، عين صورتله بو penseur téméraire عليه قيام
ايتمش آنسقلوبه ديستلر فالانقسي بورر .

ايمانك كجي بونوزيله هجوم بوروسي جالان آمستردام سيناغوغنك خاخاملري
ياننده ، النده كي تزييف واستهزا فلاوطه سيله ده ثيزم متففته نغمه سرالتق ايدن آروڻه
دو وولتهر بورر . بونلرڪ اورتاسنده ده بو ايمان اوردوسنك اعاشه آفاسي ياقوبني
ساخه ڪوز ياشلري دو ڪر ڪوررسڪز .

بو فالصولي ، بد آهنگ موسيقي بي ترك ايدلم وبانته ئيست واديسنده ياپديغمز
جولاندين عودتله ، ينه لاپينيچ فلسفه سي وبونك عاقبتني حكايه به ڪله لم .

لاپينيچ انرلرني قسما لاپينجه ، قسما ده فرانسز لسانيله يازمشدي . قريستيان
وولف دنيلان مڪمل آدامدرڪه ، لاپينيچك فڪرلرني يالڪز سيسته ملشد يرمه مش ،
بلڪه اونلري آلمان لساننده ده افاده ايتمشدر . اونك اصل استحقاقي لاپينيچك
فڪرلرني صاعلام بر سيسته مه صوqq اولمامش ، بونلري آلمان لساني واسطه سيله
داها ڪنيس بر زمريه طابتمق ده اولمامشدر . اونك اصل استحقاقي آلمانلري ڪندي
آنا لسانلرنده فلسفه يابمقي ايجون حرڪه ڪتير مسنده اولمشدر . آلمانلر فصل
لوتھر ڪلنجه به قدر التهياتي لاتين لسانيله مطالعه وتحكيه ايتديلرسه ، فلسفه ده ده
وولف ڪلنجه به قدر عذيله لاپينجه بي قوللاشمشدر . بوندين اول بو ڪي مسئلهر
آمانجه افاده به تشبث ايدن بر قاج ڪشينك بو خصوصه ڪوستردڪلري مثال
موقيتسز قالمشدر . فقط ادبيات مورخي بو ڪون او آداملري ده ستايشله يادايتمليدر .
بو ميانده بوحان تاوله ري ذڪر ايتمڪ ايترز . بو متقي بر آدامدي وقرون وسطانك
افلاطوني فرقه سي ديه توسيم ايتديكمز متصوفلر زمزمه سنه منسوبدي . حياتنك
صوك سنه لرنده بتون علامه لك ضرور وقاخريني بر طرفه آتدي ومتواضع خلق
لساننده وعظ ايتمڪدن اوتامدي . ڪرك بو موعظه لرو ڪرك اسكي لاپينجه موعظه
لرندين آمانجه به ياپديني ترجمه لر آلمان لساننك آبه لرننددر . چونكه بونلرله
آمانجه نك يالڪز مه تافيزيقي تدقيقلره الويريشلي اولديني ڪوسترلمه مش ، بلڪه اونك

لاتینجه دن زیاده بوکا قابلیتی اولدینی اثبات ایدلمشدر . لاتینجه ، رومالیرک لسانی، اصلنی هیچ انکار ایدمهز. اوباش قوماندانلر ایچون بر قوماندانلر لسانیدر ، اداره آداملری ایچون بر قرارنامهلر لسانیدر ، مراحمه جیلر ایچون بر عدلیه لسانیدر وطاش کبی قاتی روما خلقی ایچون موجز ، منقح بر لساندر . هر نه قدر خورستیانلق بیک بیلدن فضله بر زمان اونی روحانیلشدیره جکم دیبه کندینی جفایه سوقدی ایسه ده ، بوکا موفق اوله مامشدر . وقتا که یوحان ناولهز تفکرک قورقوج اوچروملرینه بسبتون دالمق ایستدی و قلبی اک قدسی دویغولرله شیشدی ، اوزمان او آلمانجه سویلمکه مجبور اولدی . اونک لسانی ، مجهول فونده قوقوسيله واسرارلی طاش قوتلریله شایان حیرت بر صورتده مشبوع اوله رق سرت قیالرن قوبان برداغ بیکارینه بکزمه . فقط آلمان لسانک فلسفه یه الویریشلی اولدینی اصل داها سوکرالری آکلاشیلمشدر . طبیعت اک خفی قوتلرینی دیگر هیتج بر لسانده بویله نجلی ایتدیره مز . مقدس اوت بالکز قوی میشه ده نشردنما بوله بیلردی .

بوراده پاراسه لسوس فون حوهندایم ايله باقوب بومه نک اسمارینی ده ذکر ایتک ایسترز . چونکه بونلرده فلسفی تشریحلرده آلمان لسانی قوللامق فضیلتی کوسترمشلدردر . بونلردن برنجیسی بر شارلاتاندی ، ایکنجیسی ایسه اوقومغه ده کمر . کرچه فرانسلر بومه نک اثرلرینک محتویانی لسانلرینه ترجمه ایتمشلدردر . کذا انکلیزلرده اونی ترجمه ایتدیلهر . حق برنجی شارل بومه حقتده اویله بیوک بر فکر حاصل ایتشدر که ، فلسفه سی تعمیق ایچون ؛ اونک نزدینه ؛ تا کورلیجه ؛ کندی علامه لرندن برنجی کوندومشدر . فقط بو علامه ولی نعمتی قرالدن داها بختیار جیقدی ؛ چونکه بو قرال وایت هالده قروموه لک بالطه سی آلتده قافا-سی قایب ایتدیکی حالده ، اونه کی کورلیچده باقوب بومه نک نه اوزو فیسنده ادرا کنی قایب ایتدی . براز بوقاریده سویلدیکمز وجهله قریستیان وولف آلمان لسانی موفقیته فلسفه به سوقشدر . لاینینج فکرلرینی سیسته ملشدیرمسی و بو پولاریزه ایتمی اونک بوندن داها اهمیتسز بر استحقاقیدر . اونک سیسته ملشدیرمسی ایچی بوش بر صورتدن باشقه برشی دکلدی ولاینینج فلسفه سنک اک مهم عنصرلری بوصورته فدا ایدلمشدی ،

از جمله موناډ نظریه سنک ال ای قسمی . بر دیوک اک درین مرمر او جاکلرندن
چیقاردینی و مزین بر صورتده یونستدینی جسیم کسمه طاشلرله دیره کلری بر آرایه
قویق ایچون بر دیوه احتیاج واردی . بو اوزمان کوزل بر معبد اولوردی .
قریستان وولف ایسه طیقناز ، باصیق بر جثیه مالکندی و آنجق بو نوع انشا
مالزمه سنک بر قسمی اویتاته بیلدی و اثری ده یزمه جیلز بر عمارت قورمق اولدی .
وولف بر سیستم آدمی اولمقدن زیاده آنسیقلوبه دیست بر قافا ایدی و بر نظریه نك
وحدتی او آنجق مکملیت شکلی آلتنده آکلایوردی و یابدینی شیء فلسفی علملرک
بر آنسیقلوبه دیسی ، اولدی . ده قارتک بر خفیدی اولمق اعتباریه ده ده سنک ریاضی
دلیللر سردی شکلی توارث ایتیش اولسی طبعیدر . بو ریاضی شکلدن اسینوزاده
بحث ایتشدک . وولفک النده بو بیوک اوغورسزلق کتیردی . چونکه شا کر دلربنه
کچنجه تخمفلر سا بر شما جیلغه و هر شیشی ریاضی بر طررده کوسترک کبی کولنج
بر مراقه تردی ایتدی . بوندن او معهود وولف دو عجماتیزمی جیقیدی . بتون
تعقیقلردن ، درین تدقیقلردن و تفحصلردن فراغت ایدلدی و بونک برینه صراحت
ووضوحه دوغرو جان صیتیچی بر جهد و غیرت قائم اولدی . بو وولف فلسفه سی
کیتدکجه صولانندی و نهایت بتون آلمانیا بی باصدی . بو طوفانک ایزلری صوکرالری ده
کندیلرینی کوستر مکده دوام ایتشدر و شوراده بوراده ، وولف مکیندن قلمه
اسکی مستحانه لره تصادف اولمشدر .

قریستان وولف ۱۶۷۹ ده بره سلاوده دوغمش و ۱۷۵۴ ده حالله ده
اولمشدر . اونک آلمانیا ده عقلی حاکمیتی یارم عصر دن فضله سوردی . وولفک
اوکونک ته ثولوغلرینه اولان مناسبتی ده آریجه ذکر ایتلی یزکه ، لوتنه رجیلکک
مقدراتی حقنده کی بیاناتمزی اکمال ایتیش اولام .

اوتوز سه حربندبری ، پروتستان ته ثولوغلرینک منازعه لری قدر کلیمه
تاریخنک قارشیق بر دوری یوقدر . یالکیز بیزانسلیلرک دیسه کار قاوغالری بوکا
تشییه اولنه بیلیر . اوزمان آلمانیا ده بالخاصه توپینگن ، ویتنبرغ ، لایپسیق ، حاله
دارالفنونلری بو ته ثولوغ محاربه لرینه صحنه اولمشدی . بتون قرون وسطا امتدادنجه

قاتولیک کسوه سی آلتده بوغازلاشدقلرینی کوردیکمز ایکی فرقه ، افلاطونیلرله
 آرسطوجیلر یالکمز قوستوملرینی ده کیشیدیردیلر ، وینه اسکسی کبی مجادله ده
 دوام ایتدیلر . بونلر ، یوقاریده ذکر ی کچن ، بیه یستلرله اورتودوقسلردرکه ،
 وینه یوقاریده بونلرله فانتازیه سزمیستیکلر وعقلسز دوغما تیقلر عنواتی ویرمشدک .
 ا کر یا کیمبور-هق ، حاله اورتودوقسلری ، عین دارالفنون اطرافه براشن
 بیه یستلرله آجدقلری محاربه ده وولفک فلسفه سندن استمداد ایتدیلر ، چونکه دین
 ا کر بزی یاقامازسه ، آیاغمز کلیر و بزدن دیله نیر . فقط بزم بتون عطیه لریمز
 اوکا فنا قازانچ کتیرر . وولفک بو قدر شفقت و محبتله دینک صبرنه کیدیردیکی
 ریاضی ، ده مونستراتیو کسوه ، وجودینه اوقدر آز اویمشدی که ، زواللی دین ، بو
 دار اثوابک ایچنده صیقیلدیفنی و ببتون کولونچ بر حاله کیدریدیکی حس ایتدی .
 هر طرفدن ضعیف دیکیشلر باطلادی . بالخاصه محرم و اوتانفاج قسم ، ارثی کناه ،
 بتون جیپلاقلنبله میدانه ووردی . بوراده هیچ بر منطق اینجیر پیراغی فائده
 ویرمدی . عیسوی - لوتهری کناه موروئه لاینیچ - وولفک نیکینلکی امتزاج
 قبول ایتزلر .

نه وقتکه بر دین فلسفه دن امداده قوشسار ، انقراضی ناقابل اجتنابدر . دین
 اوزمان کندینی مدافعه یه قالدیشیر ، بوش بوغازلغه ، کوه زه لکه باشلار ، وکتدکجه
 داها درین خسرا نلره دوشر . دین ، هر بر مطلقیت کی مرافعه یه یاتاشمالیدر .
 برومته بی ، قاییه ، صامت قدرت باغشلامشدر . اوت ، نه شیل مشخص قدرته هیچ
 بر سوز سویله تمز . بو دیلسز اولغه مجبوردر . او آنده که ، دین ، محاکمه ایدیچی
 بر قاتلیم باصدیرر ، او آنده که ، مطلقیت رسمی بر دولت غزته سی نشر ایدر ،
 هر ایکسینک ده ایشی بیتمشدر .

البته انکار اولنه مازکه ، دینی مطلقیت ، سیاسی مطلقیت کبی ، سوزینه جوق
 قدرتی عناصر بولمشدر . فقط ضرری یوق ؛ حریت عقلیه بوندن هیچ قورقاسون .
 سوز یاشادقجه ، اونی بر جوجه ده قالدیراییلیر ؛ سوز اولدیمی ، اونی دیولر بیله
 آباغه قالدیرامازلر .

دینک فلسفه دن استمداد ایتدیکی تاریخدن اعتباراً ، آلمان طالمیری صایسز تجربه لره قالدیشدیلر . دینه یکی بر کنجلك احضار ایتک ایسته نیلیدی ، و بونده مه ده آتک قرال نه زونی کنج لشدیرمک ایچون تعقیب ایتدیکی اصول قوللانیلیدی . تعیردیکرله خرسیتیانلقدن بتون تاریخی محتوا چیقاریلیدی و یالکیز اخلاقی قسم بر ایلیدی . بو صورتله عیسویت مصفا برده نیرم اولدی . عیسایک الوهیت اشتراکی قالدی ، آرتق ناسدن بری اولدی ، و آنجق بو صفتله اونو تجیله مظهر ایتدیلر . اخلاقی سجه سنی هر بر درجه نك فوقنده مدح ایتدیلر . اونك نه قدر کامل بر انسان اولدینی مدح ایتمکله پتیره میورلردی . کوسته دیکي معجزه لره کلنجه ، بونلری فیزیقه ایضاح ایدیورلردی ، یا خود بونلره ممکن مرتبه آزیقت ویریورلردی . بعضیلری دیورلردی که : معجزه اوباطل فکرلر زماننده لازمدی ، وهره انکی بر حقیقی اخبار ایتک ایستین عقلی بر آدم ، معجزه لری اعلان دییه قوللانیلیدی « خرسیتیانلقدن تاریخی عناصری آیران نه ثولوغلر » راسیوالیست ، تسمیه اولنورکه ، پیه یستارله اورتودوقسلر ، کندی آرالرنده کی دشمنلنی اونوتوب ، بونلره قارشو حرب آچشلردر .

برونستان نه ثولوزیسنه بو استقامتی سهمله روتله لر ویرمشلردر . فقط بو خصوصده اک قوتلی تازیانه برلندن گلشیدی که ، اوزمان اوراده بیوک فره دربقله کتابچی نیقولای برلکده حکمراندیلر .

فره دریق ، بو تاجلی ماته ریالیزم ، فرانسیزجه شعرلر یاپار ، چوق کوزل فلاوطه چالاردی ، روسیاح میدان محاربه سنی قازاندی ، چوق انقیه چکردی ، و یالکیز طویلره اینانیلردی . فرانسیزلر بو قرالی دنیا حکیمنه شمالک سلیمانی دیمشیلردی . فراتسه بو شمال سلیمانک « اوفیر » ی ایدی ، ونصل جنوبک سلیمانی ، دوستی هیرام واسطه سیله ، کی حوله لری آلتونی ، فیل دیشنی ، شاعرلری و فیلسوفلری اوفیردن جلب ایدر ایدیسه ، شمال سلیمانی فره دریقده ، کوزده شاعرلری و فیلسوفلری فرانسه دن کنیردی . فره دریق اجنبی قیمتلرینه کوستردیکی بو رجحانله آلمان عقلی اوزرنده البته هیچده او قدر بیوک بر نفوذ قازاناماشدی . او بونکله دها

زیاده آلمان ملی حسی تحقیر ورنجیده ایدیوردی . فرهدربقک آلمان ادبیاتنه قارشى کوستردیکی استحقار حق صوکر اکی نسللری بیله نیکسیندیرمشد .

بیوک فرهدربقک آلمان ادبیاتیه بو مسورتله استهزا ایتسه مقابل ، کتابچی نیقولای ملی عرفانه اونسبتده خدمت ایتشد . بو آدام بتون عمرنجه طوروب دیکلنمدهن وطنی تنویره جالیشمشد . اوپله ایکن آلمانیاده بوکا کوستریلن خصومت قدر غدارانه ، بی آمان و امحاکار بر دشمنلک هیچ کیمسه به کوستریلمه مشدر . فرانسر فیلسوفلری فرانسه ده یاپدیلمیسه ، اختیار نیقولای آلمانیاده اونی یاممشدر : ماضی بی خلق روحنده اولدیرمکه اوغراشمشد ؛ ستایشلره سزا براینس وبر حاضرلق که ، بونسز هیچ بر رادیقال اختلال وقوع بولاماز . فقط نه قانده ؛ او اوپله بر ایشی باشاراییه جت بر قدرنده دکلدی . اسکی خرابه لر برلرنده حالا جوق صاعلام وقوی دوریورلردی ، خورقلاقلر بورلردن چیقیدیلر واونکه استهزا ایتدیلر ، بوندن فقط او ، جوق عبوسلاشدی ، کورکورینه قامچینی صاعه صوله ساووردی ، ویا راصه لر اونک قولاقترینک اطرافنده ایصلیق جالاره وپودرالی بروکه سنده تونه رکن ، سرجیلر کولمکدن کندیلرینی آله مادیلر . او یل دکرمنلرینه دیولر نظریه باقدینی زمانده عین حال واقع اولدی ؛ فقط دهاها فناسی اونک بعضاً حقیقی دیولری یالکیز یل دکرمنی کبی کوردیکی زمانلرده اولمشدی . مثلا وولفغانغ کونه بی . وهرنه ر علپنه بر هجویه یازدی که ، مؤلفک بونده تعقیب ایتدیکی مقصدلری ، او ، الک قبا بر طرزده انکار ورد ایدیوردی .

نیقولایک تا-بس ایتدیکی مجموعه نك آدی و عمومی آلمان کتبخانه سی ، ایدی که ، بونده ، اونک دوستلری باطل فدلرله ، جزویتلره ، وسرای اوشاقلرینه وامثاله قارشى جدال آچمشلردی . انکار اولنه ماز که ، باطل فکیرلره توجیه ایتدکلری بعض ضربه لر سوء طالعه بالذات شعره اصابت ایتشد . بو جمله دن اولمق اوزره نیقولای اسکی خلق تورکیلری ایچون اویانمغه باشلایان میل و محبتی خبربالادی ، فقط اساس اعتباریه او بونده حقیقی ایدی ؛ اوتورکیلر بتون عتمل مزیتلرینه رغماً زمانک روحنه توافقی ایتمین بعض خاطرهلری ، قرون وسطانک اسکی عکسلرینی

احتوا ایدیورلردی ، واغوالی تأثیرلریله خلقک ذهنی یکیدن ماضینک ایمان آخوریله
صوقاییلیرلردی . اودیسه کبی ، اوده یولداشترینک قولاقربی طیقماق ایستیوردی ،
تا که بونلر سیره نلرک نغمه سنی ایشیده مه سینلر ، فقط بویله لیکله اونلر بلبلارک معصوم
سینی ده دویمایه جق قدر صاغر اولمشلردی . حال تارلاسی هرتورلو دیکندن
وبالديراندن تماميله تمیزله نسین دییه ، عملی آدام ، چیچککری ده برابر یولمقدن هیچ
اندیشه ایتمیوردی . بوکاقارشی طبیعی اونلر ق چيچککرك و بلبلارک فرقه سی آياقلاندى
وبونکله برلکده بتون بو فرقه یه منسوب عنصرلر باش قالديرديلر : کوزه لک ،
آن ، جاذبه ، نکته ، ملاطفه . . . وزاواللی نیقولای بوغولدی .

فقط بوندن سوکراکلن آلمانیا ده احوال ده کیشمش . وچیچککریله بلبلار
فرقه سی اختلاله صیقی بر اتفاقه داخل اولمشدر .

اوزمانک فلسفی و دینی احواله دائر داها تام بر فکر ویره بیلیمک ایچون ،
برلینده نیقولایله برلکده چالیشان ، وعین زمانده فیلسوفلرله کوزل ادبیات آراسنده
متوسط نقطه یی تشکیل ایدن متفکرلردن ده بحث ایتمککمز لازمدر . بونلرک هیچ
بر معین سیسته ملری یوق ، بلکه یالکمز معین بر تاندانسلی واردی . بونلر
اسلوبلریله و صوک سبیلریله انکیز اخلاقجیلرینه بکمزدرلر . علمی بر شکله تابع
اولیه رق یازارلر ، و اخلاقی شعور اونلرک ادراکلرینک منفرد منبعیدر . تاندانسلی
فرانسز فیلا تروپلرنده کوردیکمزک عینیدر . دینده راسیونالیستدرلر . پوتیقده
جهان همشهریلری . اخلاقده انسادرلر ، نجیب ، فضیلتی انسانلر که ، کندیارینه
قارشی سرت ، باشقه لرینه قارشی حلیم . استعداد اعتباریله مه ندل زون ، زولسر ،
موریتس ، غاروه ، نه نغل ، وینستراک ایلری کلنلرندن صاییلیرلر . فقط اجتماعی
اهمیت اعتباریله مه ندل زون الک باشده کلیر . او آلمان موسویلرینک ، دینداشترینک
اصلاحاتیجیسی اولمشدر ، تلودیستلکی ییقمش و خالص موسائیلکی قورمشدر .
معاصرلری اوکا آلمان سوقراطی لقبی ویردیلر .

نصل لوتەر پاپالنی ییقدیسه ، مه ندل زون ده تلودی ییقمشدر ؛ طبقی لوتەرک
عنفه یی رد ایتسی ، اینجلی دینه منبع کوسترمسی ، وبونک الک مهم قسمی ترجمه

ایتمی کی . فصل لونه ر عیسوی قاتولیکلکی تخریب ایتدیسه ، اوده موسوی قاتولیکلکی تخریب ایتدی .

شیمدی له سینغندن بحث ایدم : هیچ بر آلمان یوقدرکه ، بو اسمی نویلرکن کوکسندن آز جوق قوتلی بر عکس صدا یوکسه له سین . چونکه لونه ردن سوکرا آلمانیا نلک الای و بیوک آدمی غوت هولده فرایم له سینغدر . بو ایکی اسم آلمانلرک مفاخرنددر .

له سینغ ، لونه رک باشلادیغنی دوام ایتدیرمشدر . اوده لونه ر کی بالکیز معین برشی یایمق صورتیه تاثیر کوستره مش ، بلکه تنقیدلریله و بوله میکلریله آلمان ملتلی الکردنیلرندن صارصالیوب ، عقلارده و روحلارده شفا بخش بر حرکت و اتباه حصوله کتیرمشدر . له سینغ زماننک جانلی تنقیدی ایدی ، و اونک بتون حیاتی بوله میکدی بوتنقید فکرک و حسک اککنیش و اوزاق ساحه لرینه قدر ، دینده ، علمده ، و صنعتده نافذ و مؤثر اولمشدر . بو بوله میک هر دشمنه غلبه جالمش ، و هر بر ظفر اونی برقات داها قوی یایمشدر . له سینغ کندی عقلی انکشافی بولمق ایچون دائما جدال یایمغه محتاج اولدینغنی اعتراف ایدردی . او ، دوئللوده اولدیردیکی آداملرک استعدادلرینی بیلکیلرینی ، و قوتلرینی توارث ایدن ، و بو صورتله نهایت هر نورلو مزیتلر و روحانلرله تجهیز ایدن اوانسانه وی نورمانه بکزه ردی . بو جدالو مبارز اوزمانک سکونتلی آلمانیا سنده طبعی آزر کور و لتوبه باعث اولمیه جقدی . بر جوقلری اونک کوستردیکی ادبی جرأتدن شاشیروب قالدیلر . فقط بالخاصه بو جرأت اونک چوق امدادیه ینشدی ؛ چونکه Oser ادبیاتده موفقیتک سریدر ، اختلالده ، و . . . عشقه اولدینغی کی . له سینغک قلینجندن هر کس تیره یوردی . هیچ بر باش بونک اوکنده امین دکلدی . اوت ، او حتی فرط جرأتله بعض قافلری ، بر او جوروشده . بره سرر ، و بونکله ده اکتفا ایتیه رک ، ینه بردن قالدیرر ، و ایچنک نه قدر بوش اولدینغنی خلقه کوسترردی . قیلینجک یتشه مدکلرینی اونکته سنک اوقلریله اولدیرردی . دوستلر بو اوقلره قاناد ویرن بوقلمون کیزلی یایلره حیران قالیرلردی ؛ دشمنلر ایسه اونلرک اوچلرینی قلیلرنده حس ایدرلردی . له سینغک نکته سی فرانزلره

خاص اولان او 'enjouement' ، او 'gaite' يه ، او پرندە باز 'saillies' يه هيچ بکزه مز . اونک نکته سي ، هيچده ، کندی کولکه سنک آرقه سندن قوشان ميني ميني بر فرانسز تازيسي دکلدی ؛ اونک نکته سي ، بو غمادن اول فاره ايله اوينايان بيوک بر آلمان کديسي ایدی .

اوت . پوله ميک له سينغک ذوق ایدی ، و بونک ايچون اوقارشيسنده کي دشمنک کندينه لايق اولوب اولمديغي اوزون بويلى دوشونمزدی . بو صورتله او ياديني پوله ميکله بعض اسملى پک مستحق اولدقلرى نسياندىن قورتارمىدر . بر چوق جيليز محرر جکلرى او اک نکته لي استهزاسنک واک نفيس مزاجنک شبکه سيله صارمىش و بونلر بر کهر با پارچه سته ياپيشمش زخايف کبي ، مؤيد زمانلر ايچون ، له سينغک اثرلرنده بقا بولمىلردر . او دشمنلريني اولديرمکله کنديني لایموت يادى . قلو تسک باشه يو وارلاديني اوقايا بلوقلرى - که زاواللى بونلرک آلتنده خرده خاش اولمىلدر - اونک تخریبدن مصون هيکلر يدر .

دقتە شاياندر که آلمانبايک بو اک نکته پرداز انساني عين زمانده اک ناموسکار بر آدامدى ده . هيچ بر شي اونده کي عشق حقيقتە بکزه مز . له سينغ يالانه اک جزؤى بر تمويضده بولمازدی ، حتى يالمله - دنيا عقلالرينک ياديني کبي - حقيقتى ظفرو اولاشدير ايله جکني ظن ايتسه بيله . او حقيقت ايچون هر شئي ياپاييليردى ، يالکيز بالاني قبول ايده مزدي .

« اسلوب عينيله انساندر . » بوفونک بو سوزى له سينغ قدر هيچ بر کيمسه يه تطيق ايديله مز . اونک يازى طرزى ، طبقى سجييه سي کبي ، حقيقى ، صاغلام ، کوزل ، و باطناً احتوا ايتديکي قوتلرله ازيحجي ایدی . اسلوبى تماماً روما معماری اثرلرينک اسلوبنک عيني ایدی : اک يوکسک ساده لک ايچنده ، اک يوکسک رصانت ؛ کسه کوشه طاشلرينه مماثل بر طرزده جمله لر بر برينک اوزرينه او طور تولىمىلدر ، و اونلرده نقلت قانونى کبي ، بونلرده ده منطقى انسجام ارتباضى ياپان کورونمز واسطه در . بو سيله له سينغک نثرنده ، آلمان ادبياتنک دورى انشاسنده خرج ديه

قوللانیلان سلیقه صنعتلرینه وکله بادامه لرینه تصادف ایدلر . هله فرانسلرک
la belle phrase دیدکلری اوفکرسز نقشلره داها آز تصادف اولنور .

سزده قولایجه آکلار سکیزکه ، له سینغ کی بر آدام طیبی هیچ بختیار اوله مازدی .
حتی اکر او حقیقی سومه منس و کندی ایسته کیله هر یرده مصارعه به کیرشمه منس
دخی اولسیدی ، بیه بدبخت اوله جقدی ؛ چونکه او بر دای ایدی . ایکله بن بر
شاعرک شویله بر سوزی واردر : ه سکا هر شیشی عفو ایده جکلردر ، زنکیئلکی
سکا عفو ایدرلر ، یوکسک دوغوشکی سکا عفو ایدرلر ، کوزل اندامکی سکا عفو
ایدرلر ، حتی استعدادی ده . سکا چوق کورمزلر ، فقط دهایه ... خاییر ؛ اوکا قارش
آمانسزدرلر . آح ! سوء نیت اوکا خارجدن توجه ایتمه سه بیله ؛ دهها ؛ کندی
خسران حاضر لایه جق دشمنی ، بالذات کندی ایچنده بولوردی . بوسبیله بیوک
آداملرک تاریخی دائما بر مجاهدلرله زاندی اولمشدر ؛ اونلر بیوک انسانیت ایچون
اضطراب چکمزلسه بیله ، کندی بیوککلری ایچون ؛ موجودیتلرینک بیوک
طرزی ایچون ، مطمئن عادیلکه قارش دویدقلری استکراه ایچون ؛ محیطلرینک
خنده لر صاجان قتالی ایچون اضطراب چکلرلر . بر راحتسزلقکه ؛ اونلری طبیعتله
افراطلره سوروکلر ، یعنی یانیاترویه یاخود حتی قارخانه به کوتورر ، له سینغه واقع
اولدینی کی .

شیطانی مفتریلراونک ایچون بوندن داها فنا بر شی سویله به مه مشلردروله سینتک
ترجه حالندن یالکز شونی او کره نیورزکه ؛ کوزل آقتریسلر ، اوکا هامبورغ
پاپاسلرندن داها اکلنجه لی کلش و دیلسز اسقامیللروولف مکتبنک کوه زه لکلرندن
داها ای مصاحب اولمشلردر .

اونک بر بدبختلی واردی که ، بونی او هیچ بر زمان دوستلرینه سویلیه مه مشدر ؛
بو اونک قورقونج عزلی ، عقلی و روحی یالکزلی ایدی . معاصرلرندن بعضیلری
اونی سودیلر ، هیچ بری فقط اونی آکلامادی . اک ای دوستی ، مهندلزون ،
اونی اسپینوزاجیلقله اتهام ایتدکلری زمان ، تهالکه اونک مدافعه نه قوشدی ،
کوک بو مدافعه و کرک او تهالک فضلله اولدینی قدر کولوئجیدی ده . سن مزار که

مستريح اول، اختيار موسا، واقعا له سينغك، بو خطايه، يعنى اسپينوزاجيله
دوغرى يوله جيتمشدى؛ فقط كوككردهكى بيوك الله اولومله اونى وقت وزمانده
قورتاردى؛ مستريح اول، سنك له سينغك، مفتريلرك ادعائى وجهله اسپينوزاجى
دكلى. سنك كې، نيقولاي كې، تهللهر كې وبتون (عمومى آلمان كتبخانهسى)
كې، اوده انى ده ئىست اوله رق اولدى.

له سينغ يالكز ايكنجى انجىلدن اوچنجى به اشارت ايدن پيغمبرى. يوقارىده
اونك ايچون لوتهر ك تماريسى ديدكلى، واصل بو صفتله اونى بوراده تدقيق ايتك
ايتورز. آلمان صنعتى ايچون اونك حائر اولدنى اهميتدن داها انى ايلريده بحث
ايدهرز. او بو ساحده يالكز تنقيدلرله دكل، وجوده كىرديكى مثاللرله ده شفا كار بر
اصلاحات يامش وفعاليتهك بالخاصه بو جبهه سى اك زياته تدقيق وتنوير اولمشدر.
فقط بز له سينغى باشقه بر نقطه نظر دن تدقيق ايدهرز؛ چونكه بزجه اونك
فلسفى وشرعى قاوغالرى، دراماتورژيسندن ودراملرندن داها اهميتلىدر. كرچه
بونلرك اجتماعى اهميتلىرى واردر، و «حكيم ناتان» اساساً يالكز انى بر قومديا
دكل، بلكه عين زمانده محض ده ئىزم حسابنه فلسفى - شرعى بر انردر. صنعت
دخى له سينغ ايچون بر تربوندى واونى منبرله كرسيدن آشاغى به آتدقلى زمان
اوتيارويه صيچرار واوراده داها واضح سويلر واطرافنه داها قالا بالق بر كته
طوبلاردى.

له سينغ لوتهرى تمارى ايتىردى ديدك. لوتهر آلمانلرى غننه دن قورقاراق،
انجىلى خرسىانلق ايچون منفرد منبع موقعنه يوكسه لىنجه، يوقارىده اشارت
ايتديكمز وجهله، غنود وويوشوق بر كه عقيدته سى ميدان آلدى و انجىلك حروفاتى،
وقتيله غننه تك يادىنى كې تيرانيك صورتده حكمران اولمغه باشلادى. ايسته
ملتى بو حروفات استبدادندن قورتارمقده له سينغك بيوك ياردىمى و تاثيرى اولمشدر.
لوتهر غننه نى نصل تك باشنه مغلوب ايتديسه، له سينغ ده حروفات عليه آجدينى
محاربه ده يالكز دكلى؛ فقط بو محاربه نى ياپان قهرمانلرك اك زورلوسى او ايدى.
بوراده اك طنان اونك معر كه صيحه سى عكس ايتمشدر. بوراده او قىليجنى اك

بیوک بر انشراحله صاوورمشدر ؛ باقارسکز که ، صاجدینی قیویلجیملردن نور
ساجار واولدیرر .

اوت ، دیمشدر له سینغ ؛ حرف نصرایتک صوک ظرفیدر وآنحقی بو ظرفک
احساندن صوکرادر که ؛ حقیقی روح میدانه چیقار . بوروح فقط وولف مکتبی
فیلسوفلرینک اظهار ایتمک ایستدکلری ، فیلانتروپلرک یورکلرنده حسرایتدکلری ،
مهندهل زونک موسائیلکده بولدینی ، ماصونلرک ترنم ایستدکلری ، شاعرلرک دودوکی
چالدکلری ، اوزمان آلمانیاده مر نورلو اشکال آ لنده ایلری به سورولن محض
ده نیزمدن باشقه برشی دکلدی .

له سینغ ۱۷۸۶ سنه سنده ، کینلر ، فقرتلر ، و تحقیر محبه لری آراسنده بران شوایغده
اولدی . عین سنده کونینغبرغده نه مانوئل قانتک و محض عقلک تنقیدی ، چیقدی .
غریب برتاخرله عمومک اطلاعه واصل اولان بو کتابله آلمانیاده عقلی براختلال
باشلادی که ، بونک فرانسهده کی مادی اختلاله غریب مشابهلری واردر ، ودرین
دوشونن متفکرلرله بوده اونک قدر مهم کورونور . بوده عین جملهلرله انکشاف
ایدر ، وهرایکسی آراسنده الک شایان استغراب بر موازیلک حکمفرمادر . رهنک هرایکی
جهتنده ده ماضی ایله قطع مناسبت وعلاقه مشهوددر ، و غنیه آرتق هر تورلو
خشوع انکار ایدلمشدر . فرانسهده هر برحق کی آلمانیادهده هر بر فکر دوغری
اولدینی اثبات مجبوریتنددر . فرانسهده اسکی اجتماعی نظامک کلید طاشی اولان
قراللق کی آلمانیادهده اسکی عقلی ره ژیمک کلید طاشی اولان ده نیزم ییقلمشدر .
بوفلا کتدن ، ده نیزمک بو ۲۱ کانون نایسندن ، کله جک مقاله مزده بحث ایده جکزر .
غریب بردهشت ، اسرار دولو برمرحت بو کون داهای فضلہ یازمقدن بزنی منع ایدیور
بالذات اختیار یهو وادر که ، کندینی اولومه حاضر لایور اونی بزبشیکندن اعتباراً او قدر
ابی طانیدق ، اوزماندنبری که مصرده ؛ آلهی دانالرله تمساحلرک ؛ مقدس صوفانلرک ، ایلرلرک
و کدیلرک آراسنده اونی تربیه ایدیورلردی . - اونک بز بوجو جقلق اویون آرقاداشلرینه
و وطنی اولان نیل وادیسنده کی دیکلی طاشلرله اسفنکسلره الوداع دیدیکنی ،
قدسده فقیر برچوبان ملتجکی نزدنده کوچک بر آله - قرال اولدینی ، و کندی

معبد سرائنده اقامت ايتديكىنى كوردك - صوكر ا بز اونك آثورى - بابل مدنيتيله
 ثماسه كلديكىنى ، اك انسانى احتراصلرىنى آندىغنى ، آرتق او قدر اوفكه ، غضب ،
 انتقام قوصادىغنى ، هيچ اولمازسه هر صاحبه شى ايچون كوكره مديكىنى كوردك -
 اونك بز رومايه شد رحل ايتديكىنى ، واوراده ، بوياختنده ، بتون مى باطل فكرلىرى
 ترك ايتديكىنى ، ملتر آراسنده السى مساواتى اعلان ايتديكىنى ، وبويله كوزل
 جله لرله اختيار ژوپتيره مخالفت تشكىل ايتديكىنى ، وموقع اقتدارى اله كچيرنجيه
 قدر نه نتيقه لر چويرديكىنى وقايتولدن آشاغى شبرى ودييائى ، *urbem et orbem*
 اداره ايتديكىنى كوردك - بز اونك كيتدكجه دها زياده روحلاشدىغنى ، اونك نصل
 حلم ومرحمندن ايكله ديكىنى ، نصل مشفق بر بابا ، عمومى برانسان دوستى ، بتون
 دنيانك برولى نعمتى ، بر فيلانتروب اولدىغنى كوردك - بتون بونلرك هيچ بريسك
 اوكا فائده سى اولمادى -

كوجك چانجىك سسارنى ايشيدييورميسكز! ديز چوكيك - جان چكيش -
 بر آلهه مرثيه اوقويورلر.

حسن جميل

